

► ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

60 χρόνια παιδείας

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΠΕΙΡΑΪΩΣ

Η έκθεση με έργα σημαντικών Ελλήνων ζωγράφων, σε μία από τις μεγάλες αίθουσες του Μουσείου Μπενάκη της οδού Πειραιώς, κρύβει μια ιστορία πολύ μεγαλύτερη από αυτά τα ίδια τα έργα. Και εκπέμπει τη σπουδαιότητα ενός Ιδρύματος που έμελλε, στα 60 χρόνια της παρουσίας του, να παίζει έναν σημαντικό ρόλο στην παιδεία της χώρας μας. Η ίδια η έκθεση λοιπόν, με τίτλο «60 χρόνια ΜΙΕΤ. Αναγνωστές μιας συλλογής», γιορτάζει αυτά τα 60 χρόνια του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης (ΜΙΕΤ), και πρόκειται για ένα μέρος μόνο της συνολικής συλλογής, που παρουσιάζεται σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη, σε επέκταση του ιστορικού τέχνης Κωνσταντίνου Παπαχρίστου, εμπλεκτή της συλλογής της Πανακοθήκης Γκίκα, του Μουσείου Μπενάκη. Και είναι μια καλή ευκαιρία για τους φιλότεχνους να δουν κάποια από τα σημαντικά έργα, όπως αυτά του Πάνου Μόραλη ή του Γάιτη, του Δασκαλάκη, του Τέτσι και άλλων που δεν τα βλέπουμε συνάδ, κομμάτια μιας συλλογής που θεωρείται ιδιαίτερα αξιόλογη τόσο για τον όγκο της όσο και για την ποιότητα των έργων της και που όλα αυτά τα χρόνια παρέμενε άγνωστη στο ευρύ κοινό, καθώς έχουν περάσει 35 χρόνια από την πρώτη και μόνη έως τώρα παρουσίασή της, στην Εθνική Πανακοθήκη.

Σχετικά με την ίδια τη συλλογή, ας πούμε και τα εξής: Το 1966, στο πλαίσιο του εορτασμού των 125 χρόνων της Εθνικής Τράπεζας, ιδρύεται με απόφαση του τότε διοικητή, Γεωργίου Μαύρου (1964-1966), το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης (ΜΙΕΤ), με πρώτο διευθυντή τον Εμμανουήλ Χ. Κάσδαγλη. Ως στόχος του νεοσύστατου Ιδρύματος ορίζεται «η προαγωγή των γραμμάτων, των επιστημών και των τεχνών» και μία

1. Πάνης Γάιτης, **Θηρά Σαντορίνης**, 1953. Εξομοίωση σε κιννάβαρι.
2. Γεώργιος Μαυροδίδης, **Ο θάνατος του Μάρκου Μπότσαρη**, 1961. Κόλλα σε χαρτί.
3. Κλέαρχος Λουκόπουλος, **Συναρτήσεις του χώρου**, 1960-1969. Σίδερο.

ρού πορτρέτου είτε σε πιο ελεύθερες απεικονίσεις, στις οποίες η ανθρώπινη παρουσία έχει δευτερεύουσα σημασία. Στη δεύτερη κυριαρχεί το τοπίο σε όλες τις εκφάνσεις του, από κλασικές τοπιογραφίες μέχρι αναπαραστάσεις του αστικού τοπίου, αλλά και πιο αφαιρετικές επιλογές. Στην τρίτη ενότητα περιλαμβάνονται κατά κύριο λόγο νεκρές φύσεις και συνθέσεις με ανάλογα θέματα. Τα έργα της γλυπτικής βρίσκονται σε χωριστό, ανεξάρτητο χώρο, συγκροτώντας μια ιδιαίτερη ενότητα.

Ιδιαίτερα απολαυστική αποβαίνει η σχεδόν επιμέρους έκθεση των χαρακτικών που ανήκουν στη Συλλογή του ΜΙΕΤ. Και να μια τέχνη που, ενώ τη διακονούν σημαντικοί καλλιτέχνες, παραμένει σχεδόν στα αζήτητα, αφού ούτε εκθέσεις γίνονται, ούτε υπάρχει μεγάλη κινητικότητα, όπως, π.χ., εκθέσεις στις γκαλερί ή κάτι ανάλογο. Ακόμα και στις δημοφιλείς, η χαρακτηριστική παραμένει μια λεπτομέρεια.

Η έκθεση συνοδεύεται από κατάλογο, ο οποίος περιλαμβάνει κείμενα της επί πολλά χρόνια υπεύθυνης της Συλλογής Έργων Τέχνης του ΜΙΕΤ, Βούλας Λιβάνη, και του εμπλεκτή της έκθεσης, Κωνσταντίνου Παπαχρίστου, καθώς και αναπαραγωγές όλων των έργων που παρουσιάζονται στην έκθεση, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων που τελικά δεν εκτέθηκαν. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 26/4 και οι πρώτες ξεναγίες θα γίνουν τα Σάββατα 21/3 και 28/3, από τους Παπαχρίστου και Βασιλατζή, αντίστοιχα.

Με μια έκθεση σημαντικών Ελλήνων εικαστικών, το Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τραπέζης γιορτάζει τα 60 χρόνια της δημιουργικής του πορείας

από τις πρώτες φροντίδες του ήταν η δημιουργία μιας όσο το δυνατόν πιο αναπροσαρμοσμένης συλλογής έργων ελληνικής τέχνης. Τότε γίνονται και οι πρώτες αγορές έργων τέχνης για τη συλλογή. Με το πέρασμα των χρόνων, η συλλογή εμπλουτίστηκε τόσο με αγορές όσο και με μεγάλες δωρεές έργων, με αποτέλεσμα σήμερα να αριθμεί περισσότερα από 7.000 έργα ζωγραφικής, χαρακτικής και γλυπτικής. Σε αυτά πρέπει να προστεθεί μεγάλος αριθμός από σχέδια, εικονογραφημένα βιβλία, ταπισέρ, ψηφιδωτά και κεραμικά.

Σε αυτό λοιπόν το πλαίσιο των 60 χρόνων από την ίδρυση του ΜΙΕΤ, η έκθεση στοχεύει να προσφέρει στον επισκέπτη τη δυνατότητα να εκτιμή-

σει την ποικιλία και την ποιότητα της συλλογής του, αλλά και να απολαύσει έργα τέχνης που παρουσιάζονται για πρώτη φορά στο κοινό. Με υπογραφές όπως, μεταξύ πολλών άλλων, Μπουλουρά, Βαρλάμου, Νικολάου, Τάσου, Γραμπατόπουλου, Μπαχαριάν, Ρέγκου, Παπά, Κόντογλου, Δασκαλάκη, Ιωάννου, Μπότσαρη, Μπισο, Κοκκινίδη. Όπως μας εξήγησε ο εμπλεκτής της, Κωνσταντίνος Παπαχρίστου, η προσεκτική επιλογή των έργων και η τοποθέτησή τους στον χώρο δημιουργούν για τον επισκέπτη τις συνθήκες μιας ουσιαστικής περιήγησης στην ελληνική τέχνη του 20ού αιώνα. Έτσι, μπορεί να αντιληφθεί πώς διαμορφώθηκαν οι εικαστικές επιλογές των καλλιτεχνών μέσα στον χρόνο, να διακρίνει τις συγγενείες και τις διαφορετικές αναλήψεις, ή και να διαμορφώσει ο ίδιος τους άξονες της περιήγησης του στην έκθεση, χωρίς μια αναγκαστική και εκ των προτέρων προδιαγεγραμμένη πορεία.

Διαβάζοντας: Η δράση του ΜΙΕΤ

Διευθυντής του ΜΙΕΤ έχει αναλάβει, μετά τη θητεία του Διονύση Καψάλη, ο καθηγητής Κώστας Κωστής, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών. Στο ευρύ και επαρκές κοινό είναι γνωστές από τα σχετικά βιβλία του, και κυρίως από «Τα κακομαθημένα παιδιά της Ιστορίας. Η διαμόρφωση του νεοελληνικού κράτους, 18ος-21ος αιώνας», εκδ. Πόλις, 2013.

Στη σχετική συνέντευξη Τύπου για την έκθεση στο Μουσείο Μπενάκη, αναφέρθηκε στο ΜΙΕΤ και το γενικότερο έργο του, διαβεβαιώνοντας κατ' αρχάς ότι οι εκδόσεις των βιβλίων του, που ξερούμε και αγαπάμε, θα συνεχίσουν απρόσκοπτα, και μάλιστα με μεγαλύτερη ένταση. Και αναφέρθηκε ιδιαίτερα

στο τμήμα της Παλαιογραφίας του ΜΙΕΤ, το οποίο αφενός διαθέτει ένα μεγάλο αρχείο, αφετέρου συνεχίζει τα σεμινάρια και τη διδασκαλία της παλαιογραφίας, βγάζοντας τους νέους παλαιογράφους.

Αλλά, μεταξύ πολλών άλλων, για τη δράση ενός Ιδρύματος που όλοι όσοι σχετίζονται με τη φιλολογία και την ιστορία του οφείλουν πολλά, καθώς όλα αυτά τα χρόνια έχει εκδώσει ιδιαίτερα σημαντικούς τίτλους, που έχουν να κάνουν με την εθνική μας αυτογνωσία και την ελληνική παιδεία. Προσεγγιμένες εκδόσεις, με άψογες μεταφράσεις και τυπογραφική επιμέλεια, ξεκινάνε από την προϊστορία και φτάνουν μέχρι το σήμερα. Έργα Ελλήνων και ξένων συγγραφέων περιλαμβάνονται στις εκατοντάδες των τίτλων του, συχνά –και προκει-

μένου για ξένες εκδόσεις– σε καλύτερη ποιότητα από τις μητρικές εκδόσεις. Και βέβαια σε τιμές ιδιαίτερα χαμηλές, συγκρινόμενες με αυτές των άλλων εκδοτικών οίκων.

Το ΜΙΕΤ στην Αθήνα εμφανίζεται για το κοινό στο άψογο βιβλιοπωλείο του της οδού Αμερικής, ενώ στη Θεσσαλονίκη εδράζεται στη γνωστή Βίλα Κανατζή. Επίσης, στους κόλπους του συμπεριλαμβάνεται πλέον και το γνωστό μας ΕΛΙΑ, που διαθέτει σημαντικά αρχεία και σπάνια ντοκουμέντα για τον Ελληνισμό της Αλεξάνδρειας αλλά και για όλη την Ελλάδα. Συνολικά, το ΜΙΕΤ παραμένει και συνεχίζει ως ένας πολιτιστικός πυρήνας υψηλού επιπέδου και είναι παρήγορο ότι επιμένει στην αποστολή του.

